

Jan Sokol

Promluva v bazilice svaté Markéty — druhá neděle po Narození Páně 1. P. 2010

(Sir 24,1—4.12—16; Žl 147,12—13.14—15.19—20; Ef 1,3—6.15—18; Jan 1,1—18)

Na počátku bylo Slovo

Začátek evangelia svatého Jana je jeden z nejslavnějších biblických textů, ale také jeden z nejtěžších. Dříve se četl na konci každé mše svaté. Je to neuvěřitelně nabitý, zahuštěný text, snad starokřesťanský hymnus. Snaží se vyjádřit ta nejhlubší tajemství naší víry na několika řádcích a ovšem v lidské řeči a v lidských slovech — jak jinak?

Na počátku bylo Slovo. Boží myšlenka? Rozhodnutí, záměr?

První verš připomíná Boží Stvoření: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“, to jsou první slova Bible a evangelium k nim dodává, že tvořil svým slovem. I to je obraz a nemělo by smysl se ptát, v jakém jazyce je Hospodin řekl, ke komu mluvil nebo kdo ho mohl slyšet. Obrazným vyjádřením, že Hospodin „tvoří slovem“, chce Bible vystihnout vztah mezi Bohem a jeho stvořením: (svrchovaný, svobodný, tvoří slovem — ne „rukama“, žádná námaha).

Všechno na světě, celý svět se vším všudy je stvořen slovem — je tedy srozumitelný, přístupný a má smysl. Podle evangelia je v něm ještě něco víc, totiž život, o němž se říká, že je světlem lidí. To by ale byly jen obecné pojmy: proto je evangelium nečekaně spojuje s Kristem: Kristus je to Slovo, život a světlo.

„Všem, kdo ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi, těm, kdo věří v jeho jméno, kdo se zrodili ne z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha.“

(„Nenarodili se jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha.“)
Život jsme dostali od rodičů, ale i oni ho tak dostali, stejně jako jejich rodiče. Náš přirozený život pochází ze Stvoření. Ale není tu jen ten holý život, předávaný z generace na generaci: Boží slovo přichází ke každému zvlášť a mluví k němu přímo, a to i když nám je zprostředkují lidé. Když člověk toto slovo zaslechne a přijme, může se „narodit“ znovu, a to přímo z Boha, stát se jeho dítětem.

Slovo sice mluví, sděluje význam a smysl, může vyjadřovat lásku i starost, ale působí jaksí „na dálku“. I když se napíše a vytiskne nebo pošle na druhý konec světa, je to pořád totéž slovo, a třeba i za tisíc let.

Ale láska chce, potřebuje blízkost, dotek — proto se Slovo „stalo tělem a přebývalo mezi námi“. Teď o Vánocích jsme to slavili.

Už je to ovšem dva tisíce let a někdo by si mohl myslet, že je to hrozně dávno, daleko. Proto se tu každou neděli scházíme a věříme, že mezi nás přichází Kristus. Je to stále týž Kristus, to Slovo, kterým Bůh stvořil svět a život, které se kdysi stalo tělem a proto může přicházet mezi nás a dotýkat se nás v nepředstavitelné blízkosti svého svátostného Těla.

To všechno neumíme vůbec pochopit, marně bychom se snažili si to nějak představit nebo vyložit. Ale těm, kdo Krista přijali, dal Bůh podle dnešního evangelia „moc stát se Božími dětmi“ — to znamená přijímat to jako malé děti, které také ještě ničemu nerozumějí, a přece žijí a radují se z toho jako z vánočních dárků.